

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Meddelat 2016-04-20

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

30 kap. 5 § kyrkoordningen

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar har uppmärksammat på att A i samband med förrättande av en begravning filmade sänkning och gravsättning med sin mobiltelefon. Hon har därefter lagt ut filmen på sin Facebook-sida tillsammans med ett fotografi av kistan.

A har i yttrande till Ansvarsnämnden anfört följande. Den offentliga begravningsgudstjänsten samlade 188 sörjande. Det handlade om en jordbegravning med kistsänkning. Alla deltagare hade inte på grund av hälsoskäl möjlighet att följa med till graven utan gick direkt till minnesstunden. För dem och andra som inte kunde delta i själva gudstjänsten lämnades ett minne på Facebook. Den närmast anhörige var helt införstådd med förfarandet.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Robert Schött, Thomas Stoor och Elisabeth Engberg) anförde i beslut den 20 april 2016 följande.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

Den fråga som Ansvarsnämnden har att ta ställning till är om A genom sitt Facebook-inlägg i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

Svenska kyrkan har genom kyrkokansliets kommunikationschef antagit en "Policy för användning av sociala medier i tjänsten 2.0". I policyn behandlas hur anställda i Svenska kyrkan bör agera när sociala medier används i tjänsten och till viss del också privat. Den är bindande för den nationella nivån och har efter erbjudande i allt väsentligt i olika versioner antagits av bl.a. X stift för dess anställda. Principerna i policyn bör enligt Ansvarsnämndens uppfattning dock tillämpas även för dem med vigningstjänst, oavsett om en biskop har en anställning i Svenska kyrkan. I policyn uttalas i avsnitt 9 bl.a. följande. "Delar av nyhetsflödet i sociala medier kan vara av privat karaktär, medan annat är av professionellt intresse. Det finns också de som använder sociala medier för pastorala uppdrag och för att kommunicera med olika verksamhetsgrupper. För många går det därför inte att dra en skarp gräns mellan privat och yrkesmässig användning av sociala medier."

Facebook-publiceringen avsåg en begravningsgudstjänst som A ansvarade för. A filmade kistsänkningen med sin mobiltelefon och lade ut filmen på sitt privata Facebook-konto. För en utomstående betraktare kan det ha svårt att avgöra om publiceringen skett för Svenska kyrkans eller hennes egen räkning. En bedömning av hennes agerande görs därför utifrån antagandet att det var fråga om en yrkesmässig användning av sociala medier, i detta fall Facebook. Det är enligt Ansvarsnämnden tveksamt om publiceringen skett med iakttagande av det förhållningsätt i sociala medier som anges i policydokumentet, även om det skett i samförstånd med den närmast anhörige och dennes närmaste. Det kan även anmärkas att en begravningsgudstjänst innebär ett avskedstagande. Även mot den bakgrunden kan agerandet ifrågasättas eftersom film-sekvensen från begravningen kan finnas tillgänglig under en lång tid, i praktiken ända tills den tas bort från Facebook.

Med den kritik som uttalats ovan, gör Ansvarsnämnden bedömningen att A inte har agerat på ett sätt som innebär att hon i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha. Ansvarsnämnden finner inte finns anledning att vidta någon åtgärd mot henne. Ärendet skrivs därför av.

Ansvarsnämndens beslut: Ansvarsnämnden finner inte anledning till åtgärd mot A. Ärendet skrivs av.

Sökord: Obehörighet. Begravningsgudstjänst.

Ärendenummer: AN 2016/2

Beslut: 3/2016